

Co si odnášíme z workshopů (a dalších akcí) a doposud došlých námětů

Shrnutí jednotlivých otázek na základě práce ve skupinách (workshop k „uzlovým bodům“ jako jednomu z hlavních směrů revize RVP ZV).

Účastníci workshopu se v sedmi skupinách vyjadřovali ke čtyřem otázkám:

1. Jak při zavádění uzlových bodů nesklouznout k ideologickému směru „orientace na dosažení požadovaného standardu – splnění zkoušky“, kdy je vzdělávání přizpůsobováno dosažení stanovené úrovně?

Názor, že zavedení uzlových bodů realizovaných formou plošného srovnávacího testování povede nikoli ke komplexnímu zvládnutí učiva žáky, ale k pokřivení výuky směrem k přípravě na zvládnutí zkoušky (testu), převažuje. Toto je chápáno negativně.

Na druhou stranu, ve vazbě na zavedení uzlových bodů je možné najít i pozitivní aspekty. Ukazuje se, že možnost srovnání oproti určitému standardu je vnímána spíše kladně. Vítány jsou uzlové body pro podchycení problémů a nastavení určité úrovně škol (výhodné například pro přechody mezi školami). Možnost využití takového srovnávání je vnímána kladně například směrem k menším školám, které by organizování a realizaci srovnávání zvládaly obtížně.

Velmi silně je vnímáno riziko striktního (či dokonce restriktivního) vyhodnocování výsledků a srovnávání škol v uzlových bodech: „Na základě testování nemají být školy financovány (ani hodnoceny)“. Převažuje názor, že uzlové body by měly být stanoveny s ohledem na individuální vývoj dětí, odkazováno je na vývojové kontinuum učení, uzlové body by měly sloužit učitelům jako nástroje reflexe. Měly by být jejich „pracovním nástrojem“, ne další administrativní komplikací výuky. Uzlové body by mohly být spíše než s věkem dětí spojeny s obsahem – například jako mapy učebního pokroku. Navrhován je jiný způsob poměrování v uzlových bodech než testování – například portfolia žáků. Navrhovány byly „žebříčky“ formou testových úloh tvořených pro žáky na různé úrovni.

2. Je přidání uzlového bodu v 7. třídě ve smyslu Strategie 2030+ žádoucí – je toto možné provést spolu s redukcí očekávaných výstupů a s tím návazného učiva?

Přidání uzlového bodu ve 3. a 7. třídě je vnímáno negativně, a to zejména proto, že více uzlových bodů bude znamenat větší omezení autonomie škol (při tvorbě ŠVP). Vyšší počet uzlových bodů bude také poměrně zásadně omezovat školy pracující v trojročích. Určitou výjimkou jsou názory, které u některých předmětů (například matematika nebo jazyky) předpokládají možnost lépe definovat úrovně, které by bylo možné srovnávat. Zde by se pak o „testování“ ve více uzlových bodech mohlo uvažovat více smysluplně.

Převažuje názor, že množství učiva na zavedení uzlových bodů nemá vliv (uzlové body je možné definovat i na menším objemu učiva).

3. Je možné definovat „jádrové uzlové body“ (ve vazbě na jádrové učivo) a „rozvíjející uzlové body“ (ve vazbě na rozvíjející učivo)? Mohou být rozvíjející uzlové body využity pro práci s nadanými a talentovanými dětmi?

Zavedení uzlových bodů ve vazbě na jádrové učivo (jádrové uzlové body) je v případě srovnávání v uzlových bodech chápáno jako smysluplné. Je silně akcentováno, že musí být jasně vymezeno, co je jádrovým učivem (obsahově) i s ohledem na to, co mají žáci ve výuce zvládat: „Otázka je, co bude v jádrovém učivu.!!!“ nebo „jak bude jádrové učivo klasifikováno – stačí známka „dobře“?“

Měl by být řešen vztah (vzájemná vazba) uzlových bodů a přijímacích zkoušek.

Naopak, rozvíjející uzlové body, které by měly mít potenciál v práci s nadanými či talentovanými dětmi jsou vnímány ve vztahu k plošnému testování negativně. Práce s nadanými dětmi by měla být průběžná a individuální.

4. Zdá se Vám perspektivní propojit stávající podpůrné programy ČŠI a plošné ověřování znalostí a dovedností v uzlových bodech?

K této otázce převažovaly negativní reakce. Podle účastníků by ČŠI měla být orgánem poradním nikoli kontrolním. Bylo uvedeno, že testy, které ČŠI používá nejsou testy srovnávací. Byla i kritizována kvalita úloh, které ČŠI poskytuje. Podle účastníků by úlohy měly projít odbornou oponenturou didaktiků z VŠ a učitelů z praxe.

Na druhou stranu zaznívaly i názory, že testování je danou záležitostí a ČŠI je jednou z logických možností, jako instituce, která by se realizací uzlových bodů měla zabývat, s tím, že by se měla věnovat pozornost jejím programům.

Jak by mohly uzlové body vypadat

Uzlové body by měly být vytvořeny jako podpůrný nástroj k postupnému (kontinuálnímu) rozvíjení znalostí a dovedností žáků. Měly by být realizovány s ohledem na individuální vývoj dítěte. Z podstaty musí být umístěny v čase (určitých ročnících), ale s ohledem na skutečnost, že děti mohou být na různém stupni vývoje. Měly by být nástrojem reflexe pro učitele, který budou realizovat samotné školy. V ŠVP bude uvedeno, jak jsou uzlové body realizovány. ČŠI bude poskytovat poradenství při jejich realizaci. V 5. a 9. ročníku bude vymezen jejich vztah k přijímacím zkouškám, ve 3. a 7. třídě budou vztaženy k určitým předmětům.

Teorie může být postavena na spirálovém kurikulu založeném na hermeneutickém kruhu (podtrhuje kontinuální vzdělávání).

Dále navrhuje pracovat ve dvou hlavních směrech (případně zvažovat jejich kombinace):

- 1) Uzlové body budou představovány systémem úloh různé úrovně, kdy základní úroveň bude vztažena k jádrovému učivu (například chápanému jako úroveň, kterou musí zvládnout každý žák). Budou chápány jako zachytň (a následně podpůrný) systém pro slabší žáky. Další úrovně budou rozvíjející tak, aby jejich využití mělo formativní charakter. Bude zvažována forma portfolia žáků dokumentující úroveň žáka v uzlovém bodu a s nástinem jeho dalšího rozvoje. Základem může být databanka úloh, které poskytuje ČŠI (po jejich rozpracování). ČŠI bude poskytovat poradenství při realizaci uzlových bodů.

- 2) U předmětů, které mají „gramotnostní“ charakter, kde je možné konkrétněji definovat určité úrovně zvládnutí znalostí a dovedností (určitou gramotnost), budeme uvažovat o tvorbě a využití srovnávacích testů, které by mohlo mít plošný charakter. Testy by mohly být vytvářeny v různých úrovních vztažených k „jádrovému“ učivu. Testování by probíhalo v 5. a 9. ročníku ve vazbě na přijímací zkoušky. Tyto testy budou navazovány na testování PISA a TIMSS.

Práce s uzlovými body bude součástí ŠVP. Uzlové body a podpora, která k nim bude vytvořena, budou nástrojem pro zkvalitnění výuky. Budou připravovány jako součást práce učitelů (nikoli jako jejich další administrativní zátěž).

Musí být vyjasněno, jak testovat znalosti a dovednosti, resp. gramotnosti a kompetence. Zásadní je vazba k jádrovému učivu a přijímacím zkouškám.